

Odbor za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve

2018/2111(INI)

11.1.2019

MNENJE

Odbora za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve

za Odbor za ustavne zadeve

o izvajanju določb Pogodbe glede državljanstva EU
(2018/2111(INI))

Pripravljalnica mnenja: Martina Anderson

PA_NonLeg

POBUDE

Odbor za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve poziva Odbor za ustavne zadeve kot pristojni odbor, da v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

- ob upoštevanju poročila Komisije z dne 24. januarja 2017 z naslovom Krepitev pravic državljanov v Uniji demokratičnih sprememb: Poročilo o državljanstvu EU iz leta 2017 (COM(2017)0030),
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 12. decembra 2017 o poročilu o državljanstvu Unije za leto 2017: krepitev pravic državljanov v Uniji demokratičnih sprememb¹,
 - ob upoštevanju Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2004/38/ES² z dne 29. aprila 2004 o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic,
 - ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 9. junija 2011 o dokončanju postopka ocenjevanja pripravljenosti Bolgarije in Romunije za izvajanje schengenskega pravnega reda (9166/3/11 in 9167/3/11),
 - ob upoštevanju uradnega obvestila predsednice britanske vlade Evropskemu svetu z dne 29. marca 2017 o nameri Združenega kraljestva, da izstopi iz Evropske unije v skladu s členom 50(2) Pogodbe o Evropski uniji (PEU),
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 13. novembra 2018 o minimalnih standardih za manjšine v EU³,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 7. februarja 2018 o varstvu in nediskriminaciji manjšin v državah članicah EU⁴,
- A. ker v skladu s členom 2 PEU Unija temelji na vrednotah spoštovanja človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti, pravne države in človekovih pravic;
- B. ker Listina o temeljnih pravicah združuje vse osebne, državljanske, politične, ekonomske in socialne pravice državljanov EU; ker je namen Listine varstvo evropskih državljanov pred vsakršno diskriminacijo, kot je diskriminacija na podlagi spola, rase, barve kože, etničnega ali socialnega porekla, genskih značilnosti, jezika, vere ali prepričanja, političnega ali drugega mnenja, pripadnosti narodnosti manjšini, premoženja, rojstva, invalidnosti, starosti ali spolne usmerjenosti; ker člen 18 Pogodbe o delovanju Evropske unije prepoveduje vsakršno diskriminacijo na podlagi državljanstva,
- C. ker je za utrjevanje pravic državljanov in demokratičnih institucij pomemben tudi boj proti vsem oblikam diskriminacije in neenakosti spolov;

¹ UL C 369, 11.10.2018, str. 11.

² UL L 158, 30.4.2004, str. 77.

³ Sprejeta besedila, P8_TA(2018)0447.

⁴ UL C 463, 21.12.2018, str. 21.

- D. ker se za uspešno izvrševanje pravic iz državljanstva predpostavlja, da vse države članice spoštujejo vse pravice in svoboščine iz Listine EU o temeljnih pravicah;
- E. ker se državljanstvo EU pridobi z državljanstvom države članice in se v skladu s členom 9 PEU doda nacionalnemu državljanstvu; ker se državljanstvo Unije doda nacionalnemu državljanstvu in ga ne nadomesti; ker bi morale države članice uporabiti svojo izključno pravico do podeljevanja državljanstva v duhu lojalnega sodelovanja, v skladu s Pogodbama, ki sta uskladile pravice in jamstva državljanstva EU ter tako Listini o temeljnih pravicah zagotovili pravno veljavnost; ker je Severna Irska poseben primer, saj bi morali njeni državljani v skladu z decembrskim skupnim sporazumom med EU in Združenim kraljestvom uživati, uporabljati in uveljavljati svoje evropske pravice, kjer prebivajo; ker člen 20 PDEU določa, da so vse osebe z državljanstvom ene od držav članic tudi državljani Unije, s pravicami in dolžnostmi, ki so določene v Pogodbah in v Listini;
- F. ker je pravica do enakega obravnavanja eno od temeljnih načel Evropske unije in temeljna pravica vseh ljudi; ker člen 9 PEU v opredelitvi državljanstva Unije izrecno navaja, da Unija spoštuje načelo enakosti svojih državljanov, ki so deležni enake obravnave s strani njenih institucij, organov, uradov in agencij;
- G. ker približno 8 % državljanov EU pripada narodnostni manjšini, približno 10 % pa jih govori regionalni ali manjšinski jezik; ker EU še vedno ni oblikovala skupnega okvira EU za jamčenje njihovih pravic, kar lahko vključuje merila in sankcije;
- H. ker v skladu s poročilom Komisije o državljanstvu EU iz leta 2017 od leta 2012 raste število ljudi, ki poročajo o tem, da so žrtve katere od oblik diskriminacije;
- I. ker je prosto gibanje ena od štirih temeljnih svoboščin EU, temelj evropskega povezovanja in ena najbolj cenjenih pravic državljanov EU; ker sta pravica do prostega gibanja in njeno uveljavljanje osrednjega pomena za državljanstvo EU; ker se lahko državljani EU pri uveljavljanju svoje pravice do prostega gibanja in prebivanja še vedno soočajo s številnimi obstoječimi ali novimi ovirami, kot so pretirane zahteve glede dokumentacije, zapleteni postopki za pridobitev pravice do prebivanja, težave pri dostopu do zdravstvenih storitev ter dolgotrajni postopki za pridobitev dostopa do dela ali priznanje poklicnih kvalifikacij; ker so bili nekateri evropski državljani v EU izgnani ali je bila izdana odredba o njihovem izgonu;
- J. ker oblikovanje schengenskega območja in vključitev schengenskega pravnega reda v okvir EU močno povečujeta svobodo gibanja v EU in sta med največjimi dosežki procesa evropskega povezovanja; ker je Svet v svojih sklepih 9166/3/11 in 9167/3/11 z dne 9. junija 2011 potrdil uspešen zaključek postopka ocenjevanja in tehnično pripravljenost Bolgarije in Romunije za pristop k schengenskemu območju;
- K. ker je Evropski parlament edina neposredno izvoljena institucija EU; ker so načela predstavniške demokracije, odgovornosti in preglednosti temeljni stebri Evropskega parlamenta;
- L. ker so državljani EU neposredno zastopani v Evropskem parlamentu in imajo demokratično pravico da volijo in so voljeni na evropskih volitvah, ne glede na ureditve, značilne za nekatere države članice, kot je določeno v Pogodbah; ker je treba

te pravice spoštovati tudi v primerih, ko državljani prebivajo na ozemlju druge države članice; ker morajo državljani EU v skladu s členom 22 PDEU in členom 10 PEU imeti pravico voliti in biti voljeni na volitvah v Evropski parlament;

- M. poudarja, da je prosto gibanje eden najpomembnejših načel Evropske unije; ker se lahko evropski državljani, ki so uveljavili svojo pravico do prostega gibanja, soočajo z izgubo volilne pravice ali ovirami pri glasovanju na evropskih in lokalnih volitvah v državah članicah gostiteljicah, kjer se ta pravica ne omogoča in ustrezno spodbuja;
- N. ker je Severna Irska tisti del Združenega kraljestva, na katerega bo izstop Združenega kraljestva iz EU najbolj izrazito vplival; ker je uvedba „trde meje“ z Republiko Irsko posebno skrb vzbujajoča ter vpliva na prosto gibanje in pravice iz državljanstva EU;
- O. ker je uvedba evropskega državljanstva dosežek evropskega projekta, ki še ni uresničil svojega potenciala; poudarja, da je to edinstven konstrukt, kakršnega ni drugje na svetu;
- 1. poudarja, da ima EU dolžnost zaščititi manjšine in zagotoviti njihove pravice v enaki meri kot večinskemu prebivalstvu; ugotavlja, da je v členu 2 PEU zaščita manjšin opredeljena kot ena od temeljnih vrednot EU; nadalje ugotavlja, da sta bila člen 21 o prepovedi diskriminacije in člen 22 o kulturni, verski in jezikovni raznolikosti Listine o temeljnih pravicah prenesena v pravno zavezujočo obliko v PDEU; ugotavlja, da so vse sedanje pravice, ki so na voljo v skladu Listino in Evropsko konvencijo o človekovih pravicah (EKČP) poleg nadzora in zaščite, ki ju zagotavlja Sodišče Evropske unije, bistvene za državljane na Severnem Irskem za izvajanje Velikonočnega sporazuma;
- 2. poudarja, da avtohtone nacionalne, etnične ali jezikovne manjšinske skupnosti pomenijo poseben prispevek k evropski raznolikosti in kulturi; opominja, da sta ohranjanje in spodbujanje kulturne in jezikovne raznolikosti v državah članicah in med njimi temeljna vrednota, hkrati pa tudi pomembna naloga Evropske unije;
- 3. poudarja, da se evropski državljani ne zavedajo dovolj svojih pravic, ki izhajajo iz državljanstva Unije, vključno s pravico voliti na evropskih in lokalnih volitvah ali pravico do konzularne zaščite s strani veleposlaništev drugih držav članic; poziva Komisijo in države članice, naj spodbujajo sodelovanje državljanov v demokratičnem življenju, tako da jih v celoti obveščajo o glasovalnih pravicah in odpravijo ovire za njihovo udeležbo ter obravnavajo vprašanja dostopnosti, udeležbe, nediskriminacije in enakosti, tako da bodo lahko vsi državljani EU, tudi invalidi, uveljavljali svoje temeljne pravice na enak način kot ostali državljani;
- 4. ugotavlja, da so države članice, ki ne omogočajo pravice glasovanja na volitvah v Evropski parlament svojim državljanom, ki so evropski državljani, kar omejuje raznolikost mnenj v Parlamentu ter zmanjšuje odgovornost evropskih institucij do evropskih državljanov; države članice bi morale zagotoviti, da njihovi državljani uživajo zaščito vseh ekonomskih, socialnih, političnih, okoljskih in demokratičnih pravic, povezanih z državljanstvom EU; poudarja, da v državah članicah obstajajo različne prakse v zvezi z uporabo pravice iz člena 20(2) PDEU; države članice spodbuja, naj kar najbolj razširijo volilno pravico;
- 5. poziva Komisijo, naj redno spremlja uporabo Direktive 2004/38/ES v državah članicah in sprejme ustrezne ukrepe za odpravo ovir za prosto gibanje, da bodo lahko vsi

- državljeni EU v celoti uveljavljali pravico do prostega gibanja brez ovir, ki jih predstavljajo pregledi na mejah;
6. poziva Svet in Evropski svet, naj vsem državam, ki izpolnjujejo vsa potrebna tehnična merila, dovolita, da postanejo članice schengenskega območja, da bodo lahko vsi državljani EU uživali pravico do prostega gibanja in jih pri tem ne bodo ovirale mejne kontrole;
 7. ugotavlja, da skoraj 7 milijonov državljanov EU trenutno živi v državah zunaj EU in da se bo to število do leta 2020 predvidoma povečalo na vsaj 10 milijonov; poudarja, da morajo države članice podpirati široko demokratično udeležbo na evropskih volitvah leta 2019; poziva k polnemu in učinkovitemu izvajanju Direktive (EU) 2015/637 za zagotavljanje konzularne zaščite državljanov EU v tretjih državah, kjer njihove države članice nimajo predstavništva;
 8. izraža zaskrbljenost zaradi praks nekaterih držav članic, kot so „zlati vizumi“, ko odobrijo pravico do državljanstva državljanom tretjih držav zgolj v zameno za naložbe na podlagi minimalnih meril; poudarja, da državljanstvo EU ne bi smelo postati zgolj tržna dobrina; poziva države članice, naj ustavijo prodajo dovoljenj za prebivanje in državljanstev prek shem „zlatih vizumov“ in programov za vlagatelje zaradi visokega tveganja korupcije, zlorabe in nepravilne uporabe schengenskega območja za kriminalne namene; poziva Komisijo, naj v okviru svojega predloga podrobno pregleda nacionalne sisteme za podeljevanje državljanstva Unije investitorjem, zlasti način, kako bi morale države članice uveljavljati pristojnost za podeljevanje državljanstva ob polnem spoštovanju prava EU;
 9. poziva države članice, naj upoštevajo poseben položaj otrok državljanov EU, ki uveljavljajo svoje pravice, zagotovljene s Pogodbami, kadar imajo lahko ti otroci težave pri izpolnjevanju meril za pridobitev državljanstva v skladu z nacionalnimi predpisi, zlasti kadar lahko pogoj za državljanstvo vključuje dokazovanje tesne povezave z zadevno državo.
 10. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je lahko pravica številnih državljanov EU, ki so poročeni ali v trajnem razmerju z državljani držav, ki niso članice EU, ogrožena zaradi nacionalne zakonodaje ali njenega slabega izvajanja, ogrožena pa je tudi njihova zmožnost, da med potovanjem v EU uresničujejo svoje pravice, zagotovljene s Pogodbami;
 11. poziva države članice, naj ravnajo sorazmerno pri vsaki odločitvi v zvezi z odstranitvijo državljanov druge države članice EU s svojega ozemlja, in opozarja, da se morajo te odločitve nanašati na zadevnega posameznika po ustreznem pregledu okoliščin in morajo biti v skladu s temeljnimi pravicami;
 12. poziva Agencijo za temeljne pravice, naj v svojem delovnem programu začne obravnavati diskriminacijo na podlagi regionalnega ali manjšinskega jezika na lokalni, regionalni in nacionalni ravni;
 13. meni, da bi morala EU sprejeti ukrepe za zaščito temeljnih vrednot EU in pravic manjšin, da bi sklicevanju na manjšine in enakopravnost vseh državljanov EU iz členov 2 in 9 PEU dala vsebino in da bi se bolje izkoristil potencial državljanstva EU; ponovno

poudarja, da je treba vzpostaviti celovit sistem EU za zaščito avtohtonih narodnih, etničnih in jezikovnih manjšin z vključitvijo obstoječih instrumentov mednarodnega prava in z upoštevanjem dobrih praks v EU; meni, da bi tak okvir moral imeti lastne visoke standarde, dodati pa bi mu bilo treba zanesljiv mehanizem spremljanja;

14. odločno obsoja vse pogostejše primere rasizma, ksenofobije, diskriminacije in spodbujanja k sovraštvu ter oblike nasilja neofašističnih in neonacističnih organizacij v številnih državah članicah EU;
15. poudarja, da je treba zaščito pravic in interesov državljanov EU-27, ki živijo ali so živeli v Združenem kraljestvu, in državljanov Združenega kraljestva, ki živijo ali so živeli v EU-27, v okviru pogajanj o izstopu Združenega kraljestva obravnavati kot absolutno prednostno nalogo; je zelo zaskrbljen zaradi trenutnega stanja pogajanj o izstopu Združenega kraljestva iz EU in katastrofalnih posledic, ki bi jih imela možnost, da dogovora ne bo, za življenja več kot petih milijonov ljudi; poziva vladi Združenega kraljestva in Irske, naj zagotovita, da bodo pravice državljanov EU, ki živijo v Veliki Britaniji in Severni Irski, varovane po izstopu Združenega kraljestva iz EU, kot je določeno v Pogodbah EU in ustreznih mednarodnih sporazumih;
16. poziva Komisijo, naj ukrepa odločno in hitro ter od držav članic zahteva vse ustrezne podatke in kontrole, da bi zagotovila, da celovitost in varnost schengenskega sistema ne bosta ogroženi;

INFORMACIJE O SPREJETJU V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

Datum sprejetja	10.1.2019
Izid končnega glasovanja	+: 40 -: 7 0: 0
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Asim Ademov, Martina Anderson, Heinz K. Becker, Monika Beňová, Michał Boni, Caterina Chinnici, Rachida Dati, Frank Engel, Laura Ferrara, Romeo Franz, Kinga Gál, Ana Gomes, Nathalie Griesbeck, Sylvie Guillaume, Monika Hohlmeier, Sophia in 't Veld, Cécile Kashetu Kyenge, Monica Macovei, Roberta Metsola, Claude Moraes, Ivari Padar, Judith Sargentini, Birgit Sippel, Csaba Sógor, Helga Stevens, Traian Ungureanu, Bodil Valero, Marie-Christine Vergiat, Udo Voigt, Josef Weidenholzer, Cecilia Wikström, Kristina Winberg, Tomáš Zdechovský, Auke Zijlstra
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Dennis de Jong, Anna Hedh, Lívia Járóka, Marek Jurek, Jean Lambert, Jeroen Lenaers, Andrejs Mamikins, Angelika Mlinar, Maite Pagazaurtundúa Ruiz, Christine Revault d'Allonnes Bonnefoy
Namestniki (člen 200(2)), navzoči pri končnem glasovanju	Norbert Erdős, Fernando Ruas, Adam Szejnfeld

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE**

40	+
ALDE	Nathalie Griesbeck, Sophia in 't Veld, Angelika Mlinar, Maite Pagazaurtundúa Ruiz, Cecilia Wikström
EFDD	Laura Ferrara
GUE/NGL	Martina Anderson, Dennis de Jong, Marie-Christine Vergiat
PPE	Asim Ademov, Heinz K. Becker, Michał Boni, Rachida Dati, Frank Engel, Kinga Gál, Monika Hohlmeier, Livia Járóka, Jeroen Lenaers, Roberta Metsola, Fernando Ruas, Csaba Sógor, Adam Szejnfeld, Traian Ungureanu, Tomáš Zdechovský
S&D	Monika Beňová, Caterina Chinnici, Ana Gomes, Sylvie Guillaume, Anna Hedh, Cécile Kashetu Kyenge, Andrejs Mamikins, Claude Moraes, Ivari Padar, Christine Revault d'Allonnes Bonnefoy, Birgit Sippel, Josef Weidenholzer
VERTS/ALE	Romeo Franz, Jean Lambert, Judith Sargentini, Bodil Valero

7	-
ECR	Marek Jurek, Monica Macovei, Helga Stevens, Kristina Winberg
ENF	Auke Zijlstra
NI	Udo Voigt
PPE	Norbert Erdős

0	0

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani